Anonimizuota versija

Byla C-404/21

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2021 m. birželio 30 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Tribunale Ordinario di Asti (Asčio teismas, Italija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2021 m. sausio 13 d.

Ieškovas:

WP

Atsakovai:

Istituto nazionale della previdenza sociale

Repubblica italiana

DARBINIS VERTIMAS

Pagrindinės bylos dalykas

Ieškinys, kuriuo prašoma pripažinti Europos Centrinio Banko (ECB) darbuotojo teisę į sistemoje, kurią administruoja *Istituto nazionale della previdenza sociale* (INPS) (Nacionalinis socialinės apsaugos institutas, Italija), įgytų teisių į pensiją perkėlimą į ECB pensijų sistemą ir (arba) šio ECB darbuotojo teisę į minėtą perkėlimą kaip žalos atlyginimą dėl neįgyvendintų Europos teisės aktų.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Pagal SESV 267 straipsnį pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą dėl nacionalinės teisės aktų ar praktikos, pagal kuriuos nesuteikiama teisės į ECB

socialinės apsaugos sistemą perkelti kapitalo, atitinkančio nacionalinėje socialinės apsaugos sistemoje įgytas teises į pensiją, atitikties SESV 45 ir 48 straipsniams, ESS 4 straipsniui, ES pareigūnų tarnybos nuostatų VIII priedo 11 straipsniui ir Europos Centrinio Banko personalo įdarbinimo sąlygų IIIa priedo 8 straipsniui. Teisės į minėtų teisių perkėlimą pripažinimas net nesant įgyvendinimo akto ar valstybės narės ar nacionalinės socialinės apsaugos įstaigos ir ECB susitarimo.

Prejudiciniai klausimai

„Ar SESV 45 ir 48 straipsnius, ESS 4 straipsnį, [ES] pareigūnų tarnybos nuostatų VIII priedo 11 straipsnį ir ECB personalo įdarbinimo sąlygų IIIa priedo 8 straipsnį reikia aiškinti taip, kad pagal šias nuostatas draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos arba nacionalinė administracinė praktika, kuriomis remiantis valstybės narės darbuotojui, kuris mokėjo įmokas nacionalinei socialinės apsaugos institucijai ir šiuo metu dirba Sąjungos institucijoje (nagrinėjamu atveju – ECB), neleidžiama perkelti savo valstybės pensijų sistemoje sukauptų pensijų įmokų į Sąjungos institucijos pensijų sistemą?

Ar, atsižvelgiant į pirmame klausime nurodytas aplinkybes, galimybė pasinaudoti teise perkelti įmokas turi būti sudaroma net ir nesant nacionalinio teisėkūros procedūra priimto įgyvendinimo akto ar specialaus susitarimo tarp valstybės narės, kurios piliečiu yra darbuotojas, arba jo pensijų fondo ir Sąjungos institucijos?“

Nurodomos Europos Sąjungos nuostatos

SESV 45 ir 48 straipsniai

ESS 4 straipsnio 3 dalis

ES pareigūnų tarnybos nuostatų VIII priedo 11 straipsnis

ECB personalo įdarbinimo sąlygų IIIa priedo 8 straipsnyje nustatyta:

„The ECB shall enter into agreements and make appropriate arrangements with such other employee benefit arrangements, organisations and governments as it determines to accept the transfer to the Scheme of amounts of cash in respect of members following completion of their probationary period with the ECB.“ (ECB sudaro susitarimus ir atlieka atitinkamus suderinimus dėl kitų tokių išmokų darbuotojams su organizacijomis ir vyriausybėmis, kai nusprendžia sutikti su darbuotojų, kurių išbandymo laikotarpis ECB pasibaigė, piniginių lėšų perkėlimu į Sistemą.) (Neoficialus vertimas)

Anonimizuota versija

DARBINIS VERTIMAS

Nurodomos nacionalinės teisės nuostatos

Legge n. 115 del 29 luglio 2015 (2015 m. liepos 29 d. Įstatymas Nr. 115) 18 straipsnis

Pagal šį straipsnį nuo 2016 m. sausio 1 d. Europos Sąjungos piliečiai, kurie yra arba buvo apdrausti privalomuoju bendruoju pagal darbo sutartį dirbančių asmenų invalidumo ir senatvės pensijos draudimu, turi teisę sudėti šiuos draudimo laikotarpius su tarptautinėse organizacijose įgytais draudimo laikotarpiais. Draudimo laikotarpiai sudedami suinteresuotojo asmens prašymu, kuris turi būti pateiktas Italijos socialinės apsaugos institucijai, kurioje jis įgijo draudimo stažą.

Legge n. 29 del 7 febbraio 1979 (1979 m. vasario 7 d. Įstatymas Nr. 29) 1 straipsnis

Šiame straipsnyje pagal darbo sutartį valstybiniame ar privačiajame sektoriuje dirbančiam asmeniui, kuris yra arba buvo apdraustas privalomuoju pensijų draudimu vietoj INPS administruojamo bendrojo privalomojo pagal darbo sutartį dirbančių darbuotojų invalidumo ir senatvės pensijos draudimo ir kuris siekia įgyti teisę į vieną bendrą pensiją, pripažįstama teisė prašyti, kad visi įmokų mokėjimo pagal šias socialinės apsaugos sistemas laikotarpiai būtų įtraukti į bendrąją privalomąją draudimo sistemą ir joje būtų nustatytos atitinkamos teisės. Šiuo tikslu pensijų fondas perveda atitinkamą įmokų sumą į minėtą bendrojo privalomojo draudimo sistemą. Tačiau ši nuostata taikoma tik nacionalinėms socialinės apsaugos institucijoms.

2000 m. sausio 24 d. INPS ir Europos investicijų banko susitarimas dėl Europos investicijų banko darbuotojams taikomų draudimo pozicijų perkėlimo ir *Circolare INPS n. 14, del 23 gennaio 2001* (2001 m. sausio 23 d. INPS aplinkraštis Nr. 14), kuriame aptariamos esminės susitarimo nuostatos.

Šiame susitarime, be galimybės į INPS perkelti kapitalą, atitinkantį EIB įgytas teises į pensiją, taip pat numatyta atvirkštinė kapitalo, atitinkančio INPS įgytas teises į pensiją, pervedimo į EIB galimybė. Antruoju atveju prašymas perkelti draudimo poziciją gali būti tiesiogiai pateiktas INPS, prašymą priėmusiems darbuotojams apie tai informuojant EIB ir nustatant INPS sukauptus draudimo laikotarpius, dėl kurių nebuvo apskaičiuotos teisės į pensiją. EIB prašo INPS nustatyti aktuarinį ekvivalentą, atitinkantį atitinkamame fonde įtvirtintą poziciją. INPS praneša suinteresuotajam asmeniui ir EIB apie perkeltiną sumą per 60 dienų nuo pareiškėjo sutikimo gavimo ir per artimiausius tris mėnesius perveda nurodytą sumą.

Trumpas faktinių aplinkybių ir proceso apibūdinimas

1 Ieškovas šiuo metu dirba ECB (nuo 2012 m. kovo 1 d.). Nuo 1982 m. rugpjūčio 1 d. iki 2012 m. vasario 24 d. jis dirbo Italijoje privačiajame sektoriuje pagal

DARBINIS VERTIMAS

Anonimizuota versija

darbo sutartį ir už šį laikotarpį mokėjo privalomas įmokas INPS pagal darbo sutartį dirbančių darbuotojų pensijų fondui.

2 2016 m. gruodžio 12 d. ieškovas prašė INPS pervesti į ECB pensijų sistemą – taip pat prieš tai galimai sudarant INPS ir ECB susitarimą ir prireikus kaip žalos atlyginimą – aktuarinį ekvivalentą, atitinkantį jo INPS pagal darbo sutartį dirbančių darbuotojų pensijų fonde sukauptą draudimo poziciją, apskaičiuotą prašymo pateikimo dieną pagal pensijų išmokas tame pačiame fonde reglamentuojančias taisykles.

3 Jeigu šis prašymas būtų nepatenkintas, ieškovas prašė INPS pervesti į ECB pensijų sistemą perskaičiuotą kapitalo vertę, kurią sudaro INPS pagal darbo sutartį dirbančių darbuotojų pensijų fondui sumokėtos socialinio draudimo įmokos.

4 INPS atmetė ieškovo prašymą, motyvuodamas tuo, kad negali atlikti prašomo pervedimo, nes nėra konkrečios taikytinos teisinės priemonės ar sudaryto dvišalio susitarimo.

5 Vėliau ieškovo pateiktas administracinis skundas dėl sprendimo atmesti prašymą buvo pripažintas nepriimtinu.

6 Tuomet ieškovas pareiškė ieškinį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme ir prašo:

– pagrindiniai reikalavimai: nustatyti ir pripažinti, kad INPS ir (arba) Italijos Respublika privalo imtis visų reikiamų priemonių, kad į ECB pensijų sistemą būtų pervesta 714 924,79 EUR suma, atitinkanti aktuarinį ekvivalentą, kuris sudaro ieškovo teises į pensiją, įgytas INPS pagal darbo sutartį dirbančių darbuotojų pensijų fonde, ir įpareigoti INPS ir (arba) Italijos Respubliką imtis visų reikiamų priemonių, kad ši suma būtų pervesta į ECB pensijų sistemą;

– nepatenkinus šių reikalavimų: nustatyti ir pripažinti, kad INPS ir (arba) Italijos Respublika privalo pervesti į ECB pensijų sistemą 714 924,79 EUR žalos atlyginimą, ir įpareigoti INPS ir (arba) Italijos Respubliką pervesti šią sumą į ECB pensijų sistemą kaip žalos atlyginimą.

7 INPS pateikė ieškinio nepriimtinumu grindžiamą prieštaravimą, iš esmės motyvuodamas tuo, kad ieškovas neturi teisės, kuria remiasi.

8 Italijos Respublika ginčija ieškinio pagrįstumą.

Esminiai pagrindinės bylos šalių argumentai

9 Ieškovo teigimu, pagal Pareigūnų tarnybos nuostatų VIII priedo 11 straipsnį ir ECB personalo įdarbinimo sąlygų IIIa priedo 8 straipsnį ECB darbuotojui tiesiogiai suteikiama teisė į nacionalinėje pensijų sistemoje įgytų teisių į pensiją perkėlimą. Pagal Pareigūnų tarnybos nuostatų VIII priedo 11 straipsnį pareigūnas,

Anonimizuota versija

DARBINIS VERTIMAS

kuris nutraukęs veiklą nacionalinėje administravimo institucijoje pradeda tarnybą Sąjungoje, turi teisę, kad būtų sumokėta Sąjungai pensijos, į kurią tokioje tarnyboje ar užsiimant tokia veikla buvo įgyta teisė, kapitalo vertė, perskaičiuota faktinio pervedimo dieną. Kiekvienos institucijos, kurioje pareigūnas dirba, paskyrimų tarnyba bendrosiomis įgyvendinimo nuostatomis nustato pensijų draudimo stažą, į kurį atsižvelgia Europos Sąjungos pensijų sistemoje dėl anksčiau įgyto stažo. Be to, ECB personalo įdarbinimo sąlygų 8 straipsnyje numatyta, kad ECB turi susitarti su nacionaliniais pensijų fondais, kad būtų užtikrintas tarnautojų, kurių išbandymo laikotarpis ECB baigėsi, kapitalo, atitinkančio teises į pensiją, pervedimas iš nacionalinių fondų į ECB pensijų fondą.

10 Todėl INPS veiksmai, kuriais jis atsisako atlikti šį pervedimą nesant vidaus teisėkūros procedūra priimto perkėlimo akto arba INPS ar Italijos Respublikos ir ECB susitarimo, prieštarauja minėtoms nuostatoms, taip pat SESV 45 ir 48 straipsniams ir ESS 4 straipsnyje numatytai lojalaus bendradarbiavimo pareigai, nes jais neleidžiama įgyvendinti Sutartyje pripažintos darbuotojų judėjimo laisvės ir, be kita ko, pažeidžiamos darbuotojų, kurie iš pradžių dirbo valstybėje narėje, o vėliau tęsė darbinę veiklą Europos institucijoje (pvz., ECB), teisės. Taigi INPS privalo perkelti šioje institucijoje įgytas teises į pensiją. Dėl šių teisių apskaičiavimo sąlygų INPS prireikus galėtų remtis INPS ir EIB sudarytame susitarime, kuris pateiktas 2001 m. sausio 23 d. aplinkraštyje Nr. 14, nustatytais kriterijais.

11 Be to, ieškovas pažymi, kad nepriėmus vidaus teisėkūros procedūra priimto akto arba nesant INPS ir ECB susitarimo dėl aptariamo teisių perkėlimo įgyvendinimo tvarkos pažeidžiama Sąjungos teisė, visų pirma lojalaus bendradarbiavimo pareiga, dėl kurios atsiranda pareiga atlyginti žalą ieškovui.

12 INPS teigimu, pirma nurodytos Sąjungos teisės nuostatos negali būti tiesiogiai taikomos. Todėl, nesant įgyvendinančios teisės normos ar susitarimo, šis institutas negali perkelti šių teisių.

13 Nagrinėjamu atveju Italijos Respublika nesutinka su tuo, kad egzistuoja sąlygos teisei į žalos atlyginimą dėl Sąjungos teisės nuostatų neįgyvendinimo pripažinti.

Trumpas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

14 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad būtina išsiaiškinti, ar SESV 45 ir 48 straipsniai, ESS 4 straipsnis, Pareigūnų tarnybos nuostatų VIII priedo 11 straipsnis ir ECB personalo įdarbinimo sąlygų IIIa priedo 8 straipsnis turi būti aiškinami taip, kad pagal juos pripažįstama Europos institucijos (šiuo atveju – ECB) darbuotojo teisė perkelti į pastarosios pensijų sistemą teises į pensiją, įgytas nacionalinėje socialinės apsaugos institucijoje, ir ar ši teisė taip pat turi būti pripažinta neatsižvelgiant į tai, kad nėra priimtų nacionalinių įgyvendinimo nuostatų arba nėra sudaryta konkretaus valstybės narės ar nacionalinės socialinės apsaugos institucijos ir ECB susitarimo, kuriame būtų

Anonimizuota versija

DARBINIS VERTIMAS

apibrėžta šios teisės įgyvendinimo tvarka. Teismo nuomone, sudedant nacionalines socialinio draudimo įmokas, alternatyviai galima remtis 1979 m. vasario 7 d. Įstatyme Nr. 29 nustatytais kriterijais.

15 Dėl šių aiškinimo skirtumų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo du Teisingumo Teismo sprendimus.

16 2013 m. liepos 4 d. Sprendime *Gardella* (C-233/12, 28–30 punktai) Teisingumo Teismas Europos patentų tarnybos (EPT) pareigūno atveju atmetė galimybę perkelti teises į pensiją, sukauptas už darbo laikotarpius Italijoje, nes EPT nėra Sąjungos institucija ar organas, todėl jos darbuotojai nepatenka į Pareigūnų tarnybos nuostatų taikymo sritį; be to, EPT reglamente dėl pensijų (kuris nėra Sąjungos teisės aktas ir valstybėse narėse neveikia tiesiogiai, priešingai nei Pareigūnų tarnybos nuostatai), kaip sąlyga kapitalui, atitinkančiam teises į pensiją, pervesti numatytas specialus nacionalinę pensijų sistemą administruojančios įstaigos leidimas.

17 Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas laikosi nuomonės, kad galimas ir argumentas *a contrario*, t. y. kad egzistuoja ECB darbuotojo teisė perkelti nacionalinėje pensijų sistemoje įgytas savo teises į pensiją, nes ECB yra Europos Sąjungos institucija, o ECB personalo įdarbinimo sąlygų IIIa priedo 8 straipsnyje nenumatyta reikalavimo gauti nacionalinės socialinės apsaugos institucijos leidimą.

18 2013 m. gruodžio 5 d. Sprendimo *Krajský soud v Praze / Čekijos Respublika* (C-166/12, 30–32 punktai) Teisingumo Teismas nusprendė, kad Pareigūnų tarnybos nuostatų VIII priedo 11 straipsnio 2 dalimi Sąjungos teisės aktų leidėjas nesiekė suderinti skirtingų nacionalinės teisės nuostatų pensijų srityje ir kad Sąjungos teisėje pripažįstama valstybių narių teisė nustatyti pagrindinius savo socialinio draudimo sistemų principus. Jos turi didelę diskreciją priimti nacionalinės teisės aktus, kuriais įgyvendinama Pareigūnų tarnybos nuostatų VIII priedo 11 straipsnio 2 dalis, visų pirma kiek tai susiję su valstybėse narėse taikomu teisių į pensiją, kurios įgytos nacionalinėje sistemoje ir į kurias atsižvelgiama Sąjungos pensijų sistemoje, kapitalo vertės apskaičiavimo metodu.

19 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad iš šio sprendimo, atrodo, išplaukia būtinybė priimti specialius nacionalinės teisės aktus, kuriais būtų nustatyta kapitalo vertė, atitinkanti nacionalinėje sistemoje įgytas teises į pensiją ir perkeltina į Sąjungos pensijų sistemą, ir tai, kad, nesant tokių įgyvendinimo nuostatų, neįmanoma remtis vidaus teisės aktuose numatytais skaičiavimo kriterijais, taikomais analogiškais atvejais perkeliant draudimo pozicijas tarp atskirų nacionalinių pensijų sistemų, arba INPS ir kitų Sąjungos institucijų (pavyzdžiui, INPS ir EIB) sudarytuose susitarimuose numatytais kriterijais.

Anonimizuota versija

DARBINIS VERTIMAS

20 Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismui pateikia pirma nurodytus prejudicinius klausimus.

DARBINIS VERTIMAS

Anonimizuota versija